

آیین‌نامه طرح توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌های کشور «کاراد»»

مقدمه :

به استناد مواد "۴۸" و "۲۱" قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که بر توسعه کارآفرینی تأکید شده است و در جهت اشاعه کارآفرینی به منظور افزایش کارآمدی دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی از طریق تحول در برنامه‌ها و شیوه‌های آموزش در مقاطع مختلف و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر دانشگاهیان در توسعه کشور، آیین‌نامه طرح توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌های کشور، که از این پس به اختصار "کاراد" نامیده می‌شود، تدوین و در کلیه دانشگاه‌های کشور به مورد اجراء گذاشته می‌شود.

بخش اول - ملاحظات عمومی

ماده (۱) - تعاریف:

- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- سازمان: سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران
- دانشگاه: کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی که با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل شده‌اند.
- کارآفرینی: فرآیندی است که فرد کارآفرین با ایده‌های نو و خلاق و شناسایی فرصت‌های جدید و با بسیج منابع، مبادرت به ایجاد کسب و کار و شرکت‌های نو، سازمان‌های جدید و نوآور و رشد یابنده می‌کند که توأم با پذیرش مخاطره و پیامدهای احتمالی است و منجر به معرفی محصول، فرآیند و یا خدمت جدیدی به جامعه می‌شود.
- کاراد: طرح توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌های کشور
- شورای مرکزی کارآفرینی: این شورا به منظور سیاستگذاری، هدایت، حمایت و نظارت بر اجرای بهینه طرح کاراد تشکیل و از این پس در این آیین‌نامه شورای مرکزی کاراد نامیده می‌شود.
- دبیرخانه طرح کاراد: دبیرخانه طرح کاراد در سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران تشکیل می‌شود و کلیه امور ترویجی، آموزشی، پژوهشی و پیگیری مصوبات شورای مرکزی را برعهده دارد.
- کمیته کارآفرینی دانشگاه: واحد سازمانی طرح "کاراد" است که در هر دانشگاه برای برنامه‌ریزی و انجام امور مطالعات، ترویج و آموزش کارآفرینی تشکیل می‌شود.
- مرکز کارآفرینی دانشگاه: واحد اجرایی طرح "کاراد" در دانشگاه است که تحت نظر رئیس دانشگاه فعالیت می‌کند و مجری سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات کمیته کارآفرینی دانشگاه است.

ماده (۲) - فلسفه، چشم انداز، مأموریت، اهداف، راهبردها و برنامه‌ها:

● فلسفه ایجاد طرح «کاراد»:»

فلسفه برقراری طرح "کاراد"، مبتنی بر این باور است که کارآفرینی یک خصیصه منحصرأ ذاتی نیست، بلکه از طریق آموزش‌هایی مناسب در زمینه‌های چگونگی حصول فراست و زیرکی در کسب و کار، مهارت‌های خاص، و تغییر نگرش و ایجاد انگیزه در افراد، می‌توان مبادرت به تربیت افراد کارآفرین کارآمد نمود.

● چشم انداز:

ایجاد ممتازترین مراکز کارآفرینی در دانشگاه‌های کشور به منظور ایجاد جامعه‌ای توسعه یافته و پویا، مرکب از افرادی دارای استقلال اقتصادی (متکی به خود) و با تحصیلات عالی.

● مأموریت:

- تقویت و بارور کردن بنیة دانش در زمینه کارآفرینی و توسعه و ترویج فرهنگ آن از طریق پژوهش و تعلیم و

تربیت کارآفرینان قابل در سطوح مؤسسات آموزش عالی و دانشگاهها
-انجام تمهیدات و هماهنگی‌های لازم برای ایجاد تسهیلات و امکانات به منظور توسعه مشاغل بیشتر توسط
دانش‌آموختگان دانشگاهی در جهت کمک به شکوفایی اقتصادی و رفاه عمومی کشور
●اهداف:

به منظور حفظ پویایی در امر کارآفرینی، طرح کاراد اهدافی را در زمینه پژوهش، آموزش و ترویج کارآفرینی کشور
به شرح زیر دنبال می‌کند:
الف- تقویت و بارور کردن دانش کارآفرینی از طریق پژوهش و آموزش کارآفرینی در دانشگاهها
و مراکز آموزش عالی
ب - ایجاد و توسعه کسب و کارهای اقتصادی، با توان رقابت بالا در سطح صنعت جهانی
●راهبردها:

به منظور توسعه کارآفرینی، طرح کاراد چهار رویکرد راهبردی زیر را برگزیده است:
الف -ترویج روحیه و فرهنگ کارآفرینی و ارتقاء شناخت جامعه دانشگاهی به ویژه دانشجویان
نسبت به کارآفرینی، کارآفرینان و نقش آنها در رونق اقتصادی، ایجاد اشتغال و رفاه
ب- ترغیب و جذب جامعه دانشگاهی به دوره های آموزش کارآفرینی
ج- گسترش تحقیقات در خصوص کارآفرینان، پروژه های کارآفرینی، محیط و فضای کارآفرینی
و سایر زمینه‌های مرتبط با توجه به شرایط و مقتضیات ایران
د- کمک به کارآفرینان جدید و توسعه کارآفرینان موجود از طریق فراهم آوردن امکانات اولیه
برای شروع کارآفرینی از قبیل معرفی به پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری و مراکز
حمایت از ایجاد و توسعه فناوری

بخش دوم - سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی

ماده (۳)- به منظور سامان‌دهی و انسجام‌بخشی در امور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تقسیم کار مؤثر در امر
کارآفرینی، شورای مرکزی کارآفرینی زیرنظر وزیر علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل می‌شود.

1-3 ترکیب شورای مرکزی کارآفرینی:

الف - وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس شورا)

ب - معاون وزیر و رئیس سازمان (نایب رئیس شورا)

ج - معاون آموزشی وزارت

د - معاون پژوهشی وزارت

ه- معاونت ذیربط وزارت کار و امور اجتماعی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان

و- معاونت ذیربط وزارت تعاون یا نماینده تام‌الاختیار ایشان

ز- معاونت ذیربط سازمان

ح - رئیس موسسه مطالعات و تحقیقات فناوری سازمان

ط - رئیس دبیرخانه طرح کاراد(دبیرشورا)

ی- ۳ تا ۵ نفر از اعضای هیأت علمی آشنا با موضوع کارآفرینی، برجستگان کارآفرین، دانشجو و
دانش‌آموخته و پیشکسوتان کارآفرین

تبصره ۱: با توجه به موضوع و در صورت نیاز، کارشناسان و نمایندگان سایر نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها، برای
شرکت در جلسات شورا دعوت می‌شوند.

تبصره ۲: اعضای موضوع بند "ی" به پیشنهاد نایب رییس شورا، تأیید وزیر و با حکم رییس سازمان به مدت ۲ سال

منصوب می‌شوند. تمدید حکم اعضا بلامانع است.

2-3 وظایف و اختیارات شورای مرکزی کارآفرینی :

- الف - تعیین و اصلاح سیاست‌ها و راهبردهای طرح کاراد
  - ب- بررسی نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد طرح کاراد در دانشگاه‌ها
  - ج- تصویب برنامه‌های کلان ارائه شده در مورد طرح کاراد
  - د- بررسی راهکارهای توسعه طرح کاراد در سطح دانشگاه‌های کشور
  - ه- بررسی موانع و محدودیت‌های قانونی، سیاسی، فرهنگی، اداری و مالی توسعه کارآفرینی و ارائه پیشنهادهاى مناسب برای مراجع ذیصلاح
  - و- بررسی و تصویب برنامه‌های مربوط به ایجاد هماهنگی بین مراکز کارآفرینی و مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری و نهادهای ذی‌ربط
  - ز- تصویب بودجه سالانه طرح کاراد
- تبصره ۳: چگونگی تشکیل جلسات شورای مرکزی، حد نصاب تصمیم‌گیری‌ها و نحوه اداره جلسات براساس دستورالعمل داخلی شورای مرکزی مشخص می‌شود.

ماده (۴)- دبیرخانه طرح کاراد:

به منظور پی‌گیری مصوبات شورای مرکزی و انجام کلیه امور مربوط به کارآفرینی در وزارت، دبیرخانه طرح کاراد در سازمان تشکیل می‌شود.

1-4 وظایف و اختیارات دبیرخانه:

- دبیرخانه طرح کاراد متشکل از واحدهایی است که کلیه امور ترویجی، پژوهشی، آموزشی و پیگیری مصوبات شورای مرکزی طرح کاراد را به شرح زیر برعهده دارد:
- الف (ابلاغ مصوبات شورای مرکزی به دانشگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط
  - ب) پیگیری برای تقویت مراکز کارآفرینی موجود و ایجاد مراکز کارآفرینی در دانشگاه‌هایی که فاقد این مرکز هستند.
  - ج) ایجاد هماهنگی بین کمیته‌های کارآفرینی دانشگاه‌ها در زمینه فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و ترویجی در سطح دانشگاه‌های کشور
  - د) هماهنگی با دستگاه‌های دولتی و بخش خصوصی در زمینه طرح کاراد
  - ه) نظارت و ارزشیابی مستمر بر وظایف و عملکرد کمیته‌های کارآفرینی دانشگاه‌ها
  - و) برنامه‌ریزی برای برگزاری میزگردها و سخنرانی‌های علمی- تخصصی، سمینارها و همایش سالانه کارآفرینی
  - ز) انجام مطالعات و برنامه‌ریزی برای اجرای طرح کاراد در دانشگاه‌ها
  - ح) انجام مطالعات و طراحی ساختار سازمانی و سیستم‌های نظارت و ارزشیابی کمیته‌های کارآفرینی در سطح دانشگاه‌ها
  - ط) انجام مطالعات در زمینه موانع و محدودیت‌های حقوقی، قانونی، فرهنگی، سیاسی، اداری و مالی توسعه کارآفرینی و ارائه پیشنهاد به شورای مرکزی
  - ی) بررسی علمی طرح‌ها و برنامه‌های کلان ترویجی، آموزشی و پژوهشی طرح کاراد
  - ک) بررسی و تعیین بودجه سالانه طرح کاراد و ارائه آن به شورای مرکزی برای تصویب نهایی
  - ل) پیشنهاد اصلاحات لازم در طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط و ارائه آن به شورای مرکزی برای تصویب
  - م) ارزیابی و تجزیه و تحلیل گزارش‌ها، اطلاعات و پیشنهادهاى رسیده و اطلاع‌رسانی فعالیت‌های

انجام گرفته از روند اجرای طرح کاراد به طرق مختلف

2-4- تشکیلات دبیرخانه

الف: رئیس دبیرخانه با پیشنهاد رئیس سازمان، تایید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و حکم رئیس سازمان برای مدت سه سال منصوب می‌شود. انتصاب مجدد رئیس دبیرخانه بلامانع است. سایر اعضای دبیرخانه با پیشنهاد رئیس دبیرخانه و موافقت رئیس سازمان منصوب می‌شوند.

ب: تشکیلات مورد نیاز دبیرخانه پس از تصویب شورای مرکزی در سازمان ایجاد می‌شود و اعتبارات مورد نیاز آن در بودجه سالانه سازمان پیش‌بینی می‌شود.

بخش سوم - سازمان‌دهی کارآفرینی در دانشگاه

به منظور اجرای برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و اشاعه فرهنگ کارآفرینی در دانشگاه‌های کشور، کمیته کارآفرینی و مرکز کارآفرینی به شرح مواد ۵ و ۶ در دانشگاه‌های مجری تشکیل می‌شود.

ماده (۵)- ترکیب و وظایف کمیته کارآفرینی دانشگاه:

۱-۵- ترکیب کمیته کارآفرینی:

الف- رئیس دانشگاه به عنوان رئیس کمیته (رئیس دانشگاه می‌تواند این مسئولیت را به یکی از معاونان ذیربط خویش تفویض نماید).

ب - معاون آموزشی دانشگاه

ج - معاون پژوهشی دانشگاه

د - یک تا سه عضو هیات علمی یا صاحب‌نظر در زمینه کارآفرینی از داخل یا خارج دانشگاه

هـ - رئیس مرکز کارآفرینی دانشگاه به عنوان دبیر کمیته کارآفرینی (رئیس مرکز کارآفرینی با حکم رئیس دانشگاه منصوب می‌شود).

تبصره ۴: با نظر رئیس دانشگاه، سایر معاونان نیز می‌توانند عضو کمیته باشند.

تبصره ۵: با توجه به موضوع و شرایط خاص هر دانشگاه می‌توان از سایر افراد ذیربط از داخل یا خارج دانشگاه به شرح ذیل دعوت به عمل آورد:

الف- رؤسای پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری

ب- نمایندگان انجمن‌های علمی و دانشجویی، جهاد دانشگاهی و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها

ج- دبیر انجمن دانش‌آموختگان

د- مدیر دفتر ارتباط با صنعت

ح- برجستگان کارآفرین دانشجو و دانش‌آموخته و پیشکسوتان کارآفرین

۲-۵- وظایف و اختیارات کمیته کارآفرینی دانشگاه:

الف- تدوین آیین‌نامه داخلی کمیته و مرکز کارآفرینی دانشگاه

ب- کمک به ساماندهی مرکز کارآفرینی

ج- حمایت، هدایت و نظارت بر مرکز کارآفرینی دانشگاه

د- تدوین برنامه سالانه طرح "کاراد" در دانشگاه به همراه زمان‌بندی و بودجه مورد نیاز

ه- تصویب، نظارت و پی‌گیری طرح‌های پژوهشی، آموزشی و ترویجی آموزش و پرورش کارآفرینان

و- همکاری و برنامه ریزی برای تربیت مربیان و استادان آموزش‌های کارآفرینی
ز- کمک به ایجاد مراکز رشد در دانشگاه

ح- معرفی کارآفرینان برگزیده سال دانشگاه به دبیرخانه طرح کاراد
ط- نظارت بر اجرای مصوبات شورای مرکزی کارآفرینی

ی- تأمین ابزارها و امکانات مختلف برای اجرای هرچه بهتر طرح کاراد

ک- ارائه طرح‌های اولیه در زمینه فعالیت‌های ترویجی، آموزشی و پژوهشی به دبیرخانه طرح کاراد

ل- تهیه و تدوین بودجه پیشنهادی طرح کاراد در دانشگاه و ارائه به دبیرخانه طرح به منظور بررسی و سیر مراحل تصویب نهایی.

م- ارزیابی عملکرد مرکز کارآفرینی و تأیید گزارش‌های سالانه عملکرد اداری و مالی پیشرفت طرح در دانشگاه و ارسال آن به دبیرخانه طرح کاراد

ن- ارتباط مستمر با دبیرخانه طرح کاراد و ارائه گزارش فعالیت‌های انجام گرفته طرح کاراد در دانشگاه حداقل هر چهار ماه یک‌بار

ماده (۶)- ساختار و وظایف مرکز کارآفرینی دانشگاه:

مرکز کارآفرینی واحد اجرایی طرح "کاراد" در دانشگاه است که تحت نظر رئیس دانشگاه فعالیت می‌کند و مجری سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات کمیته کارآفرینی است.

۱-۶- ساختار مرکز کارآفرینی: رئیس مرکز کارآفرینی دانشگاه، دبیر کمیته کارآفرینی است که با حکم رئیس دانشگاه منصوب می‌شود. اعضا و همکاران مرکز کارآفرینی دانشگاه، شامل تعدادی از اساتید، دانشجویان، دانش‌آموختگان و مدیر ارتباط با صنعت دانشگاه و نیز کارآفرینان خارج از دانشگاه است که با نظر کمیته کارآفرینی تعیین می‌شوند.

۲-۶- وظایف و اختیارات مرکز کارآفرینی:

الف- انجام کلیه امور اداری و مالی مربوط به طرح "کاراد" در دانشگاه

ب- برگزاری کلاس‌ها، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی و تخصصی

ج- تهیه برنامه‌های ترویجی، آموزشی و پژوهشی طرح کاراد با همکاری و همفکری اعضای هیات علمی و صاحب‌نظران آشنا با موضوع کارآفرینی و ارائه به کمیته کارآفرینی برای تصویب

د- اجرای کلیه مصوبات کمیته کارآفرینی دانشگاه

ه- شناسایی و معرفی کارآفرینان برگزیده سال دانشگاه به کمیته کارآفرینی

و- مدیریت و پی‌گیری طرح‌های مطالعاتی و پژوهشی مصوب کمیته کارآفرینی در مرکز یا خارج از آن برای اجراء

تبصره ۶: به منظور تسهیل و تسریع در نیل به اجرای برنامه‌های طرح "کاراد"، رئیس دانشگاه می‌تواند اختیار تشخیص، تعهد و تسجیل هزینه‌های مربوط به اعتبارات طرح "کاراد" را به رئیس مرکز کارآفرینی دانشگاه تفویض نماید.

بخش چهارم - منابع مالی

ماده (۷)- (اعتبارات):

به منظور اجرای طرح کاراد، کمیته کارآفرینی هر دانشگاه پس از تدوین طرح ترویجی، آموزشی و تحقیقاتی دانشگاه ذیربط، بودجه پیشنهادی سالانه طرح در دانشگاه را براساس منابع مالی زیر تدوین و به رئیس دانشگاه و نیز به

دبیرخانه طرح کاراد ارائه می نماید .

اعتبارات مورد نیاز طرح کاراد در دانشگاه‌ها از محل های زیر تأمین می‌شود:

۱- اعتبارات ذیربط دانشگاه

۲- کمک‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۳- درآمدهای ناشی از فعالیت‌های خدمات علمی و فنی و نیز خدمات ارائه شده به پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری دانشگاه

۴- ردیف‌های متمرکز در وزارتخانه‌های مرتبط با امور کارآفرینی

۵- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی

دبیرخانه طرح کاراد پس از اخذ بودجه پیشنهادی دانشگاه‌های مجری و هم چنین تدوین بودجه سالانه دبیرخانه، اعتبار سالانه طرح را برای تصویب نهایی به شورای مرکزی ارسال می‌دارد.

شورای مرکزی پس از تعیین اعتبار سالانه دانشگاه‌های مجری و دبیرخانه طرح کاراد، بودجه نهایی را از طریق

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه می‌کند تا با مبادله

موافقت‌نامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و هر یک از دانشگاه‌های مجری طرح و سازمان (بابت بودجه سالانه دبیرخانه طرح) ، به مصرف هزینه‌های مربوط برسد.

این آیین‌نامه که در ۷ ماده و ۶ تبصره تدوین و در تاریخ - ۸۵/۶/۸- به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رسیده است، جایگزین آیین‌نامه قبلی می‌شود و برای سه سال معتبر بوده و قابل اصلاح و تمدید است